

Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej *Kościół wobec pluralizmu w życiu społecznym. Dialog czy konflikt?*, Toruń, 10-12 czerwca 2018 r.

W dniach 10-12 czerwca 2018 roku w Toruniu spotkali się na corocznej konferencji naukowej Członkowie Stowarzyszenia Teologów Moralistów Polskich (dalej: STM). Tym razem zjazd odbywał się we współpracy z Akademią Alfonsjańską w Rzymie, Komitetem Nauk Teologicznych Polskiej Akademii Nauk oraz Wyższą Szkołą Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu. Tematem spotkania było: *Kościół wobec pluralizmu w życiu społecznym. Dialog czy konflikt?*

Uroczyste otwarcie sympozjum nastąpiło 11 czerwca podczas Eucharystii, której przewodniczył biskup Toruński Wiesław Śmigiel. Następnie przewodniczący STM ks. prof. Marian Machinek z Olsztyna (UWM) rozpoczął obrady krótkim wprowadzeniem. W ramach konferencji zorganizowano cztery sesje naukowe. Pierwszą z nich moderował ks. dr hab. Grzegorz Chojnacki ze Szczecina (US). Zawierała ona dwa wykłady. Bardzo ciekawy referat na temat; *Prawda w dialogu – dialog w prawdzie*, wygłosił ks. dr Jarosław Sobkowiak z Warszawy (UKSW). Profesor zwrócił uwagę, że dialog jest aktem mowy, w którym wyraża się prawda. Jest możliwy, jeśli rozmówcy są jej miłośnikami! W dialogu bardzo ważna jest także postawa miłości ze względu na człowieka i jego godność. Jako druga zabrała głos dr Ewa Czackowska z Warszawy (UKSW). W referacie: *Kościół w dialogu – dziedzictwo kard. S. Wyszyńskiego*, podkreśliła, że są dwa rodzaje patriotyzmu: katolicki, gdzie Bóg jest na pierwszym miejscu, i bezbożny, gdzie człowiek jest na pierwszym miejscu. Przypomniała słowa kardynała Stefana Wyszyńskiego, że „nie powinniśmy się nigdy obrażać, ale zawsze rozmawiać”. Dialog to stworzenie wspólnej przestrzeni i więzi do poszukiwania porozumienia. Trzeba rozmawiać w celu realizacji dobra wspólnego.

W czasie drugiej sesji konferencji teologów moralistów, której przewodniczył o. prof. Jarosław Kupczak z Krakowa (UPJPII), zaprezentowano dwa kolejne referaty. Pierwszy z nich wygłosił prof. Martin McKeever C.Ss.R z Rzymu (Academia Alfonsiana) pt. *La Chiesa in situazioni di conflitto: la testimonianza profetica di P. Alec Reid C.Ss.R*. Drugi przedstawił prof. Giovanni Del Missier z Rzymu (Academia Alfonsiana).

W sesji trzeciej przedstawione zostały dwa wykłady. Pierwszy, bardzo interesujący referat na temat: *Rola, rozwój i formacja sumienia chrześcijańskiego w kontekście życia społecznego*, wygłosił prof. Edmund Kowalski C.Ss.R z Rzymu (Academia

Alfonsiana). Przypomniał między innymi naukę ojców soborowych w *Konstytucji duszpasterskiej o Kociole*, e czowiek ma w swym sercu wypisane prawo, wobec ktorego posuszestwo stanowi o jego godnoci i wedug ktorego będzie sadzony. Sumienie jest najtajniejszym orodkiem i sanktuarium czowieka, gdzie przebywa on sam z Bogiem, ktorego gos w jego wnętrzu rozbrzmiewa (nr 16). Czowiek winien troszczyc sie o rozwój i formację swego sumienia juz od najmodszych lat. Czynnikiem sprzyjajacym rozwojowi prawdziwego, prawnego sumienia jest klimat mioci, zrozumienia i nieustannego dialogu. Profesor podkreslił, e w formacji sumienia bardzo wazna rolę odgrywa czynnik duchowo-religijny, religijno-moralny i doktrynalny. Podstawowym zadaniem formacji chrzecijaskiej jest przede wszystkim budowanie osobistej relacji z Bogiem. Profesor zwrocił uwagę także na problem zagroeni i deformacji sumienia. Podkreslił, e na zle uformowanie sumienia mają wplyw między innymi: nieznanomoc Chrystusa, zle przyklady w Internecie, zniewolenie przez uczucia i brak nawrocenia. Dlatego bardzo wazna jest formacja chrzecijaska sumienia w drodze do więtoci.

Kolejny z wykadowców dr hab. Michał Wyrostkiewicz z Lublina (KUL) w referacie: *Chrzecijanin w polityce*, zadał pytanie, czy chrzecijanin powinien zajmowac sie polityka. Szukajac odpowiedzi na nie, zwrocił uwagę, e polityk powinien byc autentyczny. Polityk chrzecijaski ma bardziej sluchac Boga niz ludzi. Nie powinien ulegac mysleniu tumu. Nie może nie znac katolickiej nauki spoecznej! Chrzecijaski polityk to osoba odpowiedzialna, to ktos, kto ma wiedzę i mysli o drugim czowieku. Politycy mają prowadzic do pokoju, i nie chodzi tu tylko o brak wojny. Pokoj zaczyna się w ludzkim sercu. Profesor podkreslił i e polityka to roztropna praca na rzecz wspolnoty.

Po referatach odbya sie dyskusja panelowa. Gos zabrał między innymi ks. biskup Jozef Wrobel z Lublina. Zwrocił uwagę na koniecznoc waciwego wychowania w rodzinie. Podkreslił z troska, e spada uczestnictwo we mszach więtych. Zauwaył kilka bledów duszpasterskich na poziomie nauczania. Kociol nie katechizuje doroslych, tylko dzieci. Dorosli nie wiedzą, czym jest chrzecijastwo. Zwrocił uwagę na brak odniesienia do ycia w nauczaniu.

Kolejny dzien sympozjum, czyli 12 czerwca 2018 roku, rozpocał się wspolna Msza więta pod przewodnictwem abp. Wojciecha Polaka prymasa Polski, ktory rownież należy do STM. Podczas homilii prymas zwrocił uwagę, e moralisci spotkali się, aby szukac waciwych drog Kociola w pluralizmie wiata wspolczesnego. Nawiazujac do bł. 108 męczenników, podkreslił, e uczą nas oni pokladania ufnoci w Bogu na dobre i na zle. Bog, kochajac, nikogo nie wyklucza, nie trzyma na dystans. Dialog burzy mury podziaow i tworzy mosty. Budzi nadzieję i sprawia, e zaczynamy się sluchac. Prymas przypomniał, e mamy byc „solą ziemi i wiatłem wiata”. To ewangeliczne zaproszenie jest zobowiazaniem. Bog jest wiatłem, ktore ma w nas ponac i przez nas dla wiata. Sol sluzy innym, a nie do konserwacji siebie. Prymas apelował: „Badz dla innych, czyli badz czowiekiem dialogu. Tylko dialog jest wyrazem mioci”!

Zwieńczeniem sympozjum były sesje grupowe. Każdy z uczestników miał możliwość wyboru jednego z czterech paneli tematycznych. Pierwszy z nich prowadził o. dr Jacek Gniadek z Warszawy. Złożyły się na niego trzy następujące referaty: (1) *Aktualność przesłania patriotycznego w pamiątkach XIX i XX wieku* (ks. prof. dr hab. Alojzy Drożdż z Katowic), (2) *Patriotyzm wobec zarzutu nacjonalizmu* (ks. dr Antoni Jucewicz SVD z Olsztyna), (3) *Patriotyzm w czasach pokoju* (o. prof. dr hab. Andrzej Derdziuk OFMCap z Lublina).

Druga sesja tematyczna była moderowana przez ks. dr. hab. Mariana Pokrywkę z Lublina, a w jej ramach zaprezentowano trzy prelekcje: (1) *Oświadczenie teologów katolickich w sprawie encykliki Humanae vitae. Perspektywa amerykańska*. (dr Aleksandra Kłos-Skrzypczak z Katowic), (2) *Ewangelickie nauczanie o antykoncepcji jako konfliktowy obszar dialogu ekumenicznego?* (ks. dr Janusz Podzielny z Opola), (3) *Polskie nadinterpretacje nauczania papieża Franciszka* (ks. prof. Ireneusz Mroczkowski z Warszawy).

Trzeciemu panelowi dyskusyjnemu przewodniczył ks. dr Wojciech Surmiak z Katowic. Zaprezentowano trzy wystąpienia: (1) *Naród – Ojczyzna – Państwo. Patriotyzm w duchowym testamencie Jana Pawła II „Pamięć i tożsamość”* (ks. prof. dr hab. Maciej Olczyk z Poznania), (2) *Praktyczny wymiar wierności wartościom chrześcijańskim w społeczeństwie wielokulturowym* (dr Małgorzata Prusak ze Starogardu Gdańskiego), (3) *Dialog społeczny w obszarach konfliktowych* (ks. dr hab. Piotr Kieniewicz z Lichenia).

Czwarta sesja tematyczna moderowana była przez ks. prof. Mirosława Mroza z Torunia. Przedstawione zostały następujące tematy: (1) *Sakralizacja światopoglądu, prywatyzacja dogmatu i moralności. Próba diagnozy trudności społecznego dialogu* (Michał Mrozek z Warszawy), (2) *Pojednana różnorodność – propozycja pokojowej koegzystencji na przykładzie Górnego Śląska* (ks. dr hab. Konrad Glombik z Opola), (3) *Moralny wymiar współczesnej dyplomacji* (dr Paweł A. Makowski z Poznania).

Zwieńczeniem sympozjum było sprawozdanie z dyskusji w grupach oraz kończąca dyskusja panelowa, której przewodniczył ks. dr hab. Andrzej Bohdanowicz z Poznania (UAM). Podczas dyskusji na temat komunii świętej dla osób rozwiedzionych bp. Józef Wróbel z Lublina podkreślił, że trzeba wychodzić naprzeciw osobom i ich problemom, ale nie wolno przekraczać doktryny Kościoła! Zwrócił uwagę także na problem dyscypliny w Kościele. Profesor Ireneusz Mroczkowski zauważył problem osób rozwiedzionych i ich miejsca w Kościele. Czy mogą czytać podczas mszy świętej? Czy mogą nieść dary? Czy należy chrzczyć ich dzieci? Profesor Andrzej Bohdanowicz wyraził niepokój związany z obecnym sposobem przygotowywania kapłanów do posługi? Jak kształtujemy sumienia młodych, którzy stają na pierwszej linii frontu i nie zawsze są mocnym ogniwem dialogu.

Podczas sympozjum odbyło się także walne zebranie STM. Na początku spotkania wspomniano zmarłych członków STM. Ksiądz prof. Jan Orzeszyna przypomniał obecnym, zmarłych teologów moralistów z UPJPII z Krakowa: ks. prof. Jana Kowalskiego i ks. dr. Kazimierza Kaczmarczyka. Ksiądz prof. Tomasz Kraj przybliżył

postać dr. Marka Leśniaka. Wspomniano także zmarłego ks. prof. Antoniego Młotka. Księdza prof. Ireneusz Mroczkowski przypomniał zebranym ks. prof. Stanisława Warzeszaka, który wyróżniał się głęboką znajomością bioetyki i etyki. Następnie dr Jarosław Sobkowiak przedstawił sprawozdanie finansowe, a także sprawozdanie ze zjazdu w Nysie w 2017 roku. Podjęto też sprawy bieżące. Dyskutowano również nad tematyką i miejscem następnego zjazdu STM w 2019 roku. Ksiądz prof. Sławomir Nowosad z Lublina zwrócił uwagę, że nie może zabraknąć nas w świecie. Musimy dawać innym świadectwo. Trzeba także zapraszać prelegentów z zagranicy, nawet tych którzy różnią się swoimi przemyśleniami, gdyż pozwala to spojrzeć na omawianą problematykę z szerszej perspektywy. Z troską wypowiedział się na temat dziedzictwa Jana Pawła II w Polsce. Jeszcze Kościół nie zrozumiał, co dostał od Jan Pawła II. To jest pontyfikat na III Tysiąclecie!

Trzeba podkreślić, że Ogólnopolska Konferencja Naukowa: *Kościół wobec pluralizmu w życiu społecznym. Dialog czy konflikt?*, była niezwykle interesująca. Okazała się bardzo ciekawym i inspirującym spotkaniem naukowym.

Małgorzata Królczyk
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Kraków